

ПОГОДЖЕНО

Педагогічною радою
Великобілозерського НВК№1
(школа –дитячий садок)
Великобілозерської сільської ради
Запорізької області
Великобілозерського району
Запорізької області
Протокол
від 31.08.2021 № 13

Освітня програма
філії Великобілозерського навчально-виховного
комплексу №1 (школа дитячий садок)
Великобілозерської сільської ради
Великобілозерського району
Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня
школа І-ІІ ступенів №3
Великобілозерської сільської ради
Запорізької області
на 2021/2022 навчальний рік

с. Велика Білозерка
2021 р

ЗМІСТ

Розділ 1 Призначення школи та засіб її реалізації	3
Розділ 2 Опис "моделі" випускника школи	3
Розділ 3 Цілі та задачі освітнього процесу школи	4
Розділ 4 Освітня програма закладу та її обґрунтування	5
4.1. Освітня програма початкової освіти	5
4.2. Освітня програма базової середньої освіти	12
Розділ 5 Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами	25
Розділ 6 Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій	27
Розділ 7 Показники (вимірники) реалізації освітньої програми	27
Розділ 8 Програмно-методичне забезпечення освітньої програми	2
Розділ 9 Структура навчального року	28

Розділ 1 Призначення школи та засіб її реалізації

Призначення школи полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Основним засобом реалізації призначення загальноосвітнього закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- поглиблене вивчення окремих предметів;
- надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності;
- надання широкого спектра додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг.

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на:

формування в учнів сучасної наукової картини світу;

виховання працьовитості, любові до природи;

досконалювання та перетворення суспільства;

інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;

рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;

створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Реалізація освітньої програми школи здійснюється через три рівні освіти:

початкова освіта тривалістю чотири роки;

базова середня освіта тривалістю п'ять років;

Розділ 2 Опис "моделі" випускника школи

Модель випускника **Нової Української Школи** – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

Випускник школи має міцні знання і вміло користується ними. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами.

Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

Наш випускник – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації, широким спектром особистості:

- випускник школи добре проінформована особистість;
- прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади, держави ;
- є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля;
- мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник компетентний у ставленні до життя — реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру.

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник старших класів має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання; володіє іноземною мовою на базовому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування); володіє культурою інтелектуальної діяльності; знає і поважає культуру України та інших народів; поважає свою й чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; має почуття соціальної відповідальності; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту.

Наш випускник - свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків у майбутнє.

Розділ 3 Цілі та задачі освітнього процесу школи

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітніх програм повинні бути обумовлені "моделлю" випускника, призначенням і місцем школи в освітньому просторі села, району, країни. Вони повинні бути сформульовані конкретно, бути вимірними, досяжними, визначеними за часом, несуперечливими по відношенню одна до одної. Інакше кажучи, відповідати загальним вимогам, що пропонуються до визначення цілей і задач.

Перед школою поставлені такі цілі освітнього процесу:

1. Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
2. Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
3. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
4. Формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності;

5. Забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне

здоров'я учнів;

6. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;

7. Проведення атестації та сертифікації педагогів;

8. Цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази школи.

Розділ 4 Освітня програма закладу та її обґрунтування

4.1. Освітня програма початкової освіти

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Початкова освіта здобувається з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність

вивчення, які будуть подані в рамках навчальних планів:

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Початкова освіта має такі цикли, як 1—2 і 3—4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

б) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання

природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно

і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я

і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Компетентності здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями, які забезпечують формування всіх ключових компетентностей.

Освітню програму для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», у відповідності до Державного стандарту початкової освіти (постанова КМУ від 21.02.2018 № 87) та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти 1-2-х класів розробленої під керівництвом О.Я. Савченко та затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272, для 3-4-х класів розробленої під керівництвом О.Я. Савченко та затвердженою наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;

- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів всіх **ключових компетентностей**. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна - включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська);
- математична - спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;
- природнича - має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;
- технологічна - формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;
- інформативна - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;
- соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;
- громадянська та історична - формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;
- мистецька - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;
- фізкультурна - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Мовно-літературна освітня галузь в 1 класі реалізується через інтегрований курс «Навчання грамоти», в 2 класі через інтегрований курс «Українська мова та читання, 3-4-х класах навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання».

Іншомовна освітня галузь забезпечує вивчення здобувачами освіти англійської мови у 1-3 кл, французька мова – 4 кл.

Математична освітня галузь реалізується через предмет «Математика».

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича, реалізується через інтегрований предмет «Я досліджую світ».

Технологічна освітня галузь реалізується через навчальний предмет «Дизайн і технології», інформатична - через предмет «Інформатика» (починаючи з 2 класу), мистецька галузь – через предмети вивчення за окремими видами мистецтва: музичне мистецтво та образотворче мистецтво. Фізкультурна галузь реалізується через предмет «Фізична культура».

У варіативну складову навчальних планів введено:

-курс «Розвиток творчих здібностей» (1 клас). Завдання курсу розвивати творче мислення, різні види пам'яті, уяву, фантазію молодших школярів.

-курс «Зарубіжна література» 2-3кл (1 год). Головною метою вивчення предмета «Зарубіжна література» у школі першого ступеня є залучення молодших школярів до скарбниці світової літератури, загальнолюдських і національних духовних цінностей, формування в них здатності сприймати найліпше і найцінніше, що створило людство протягом століть, розширення їхніх культурно-пізнавальних інтересів.

**Навчальний план початкової школи
Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської
сільської ради Великобілозерського району Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3
на 2021/2022 навчальний рік**

Мова навчання: українська

Наказ МОНУ: № 1272 від 08.10.2019

Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 1 класі
Інваріантна складова		
Мовно-літературна	Українська мова та література (навчання грамоти (інтегрований курс))	7
Іншомовна	Англійська мова	2
Математична	Математика	4
Природнича, соціальна, здоров'язбережна, громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна	Дизайн і технології	1
Інформатична		
Мистецька	Мистецтво	2
Фізкультурна	Фізична культура	3
	Усього	19+3
	<i>Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей,, проведення індивідуальних консультацій та групових занять. Розвиток творчих здібностей</i>	1
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20
	Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових , що фінансується з бюджету(без урахування поділу класів на групи)	23

* Розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета:; природнича, соціальна, здоров'язбережна, громадянська та історична – разом 3 для 1 класу

** Окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

*** Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учня.

**Навчальний план початкової школи
Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської
сільської ради Великобілозерського району Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3
на 2021/2022 навчальний рік**

Мова навчання: українська

Наказ МОН України: № 1272 від 08.10.2019

Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 2 класі
Інваріантна складова		
Мовно-літературна	Українська мова та література (українська мова та читання (інтегрований курс))	7
Іншомовна	Англійська мова	3
Математична	Математика	4
Природнича, соціальна, здоров'язбережна, громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна	Дизайн і технології	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво	2
Фізкультурна	Фізична культура	3
	Усього	21+3
	<i>Додаткові години на вивчення предметів освітніх галузей,, проведення індивідуальних консультацій та групових занять. Зарубіжна література</i>	1
	Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	22
	Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових , що фінансується з бюджету(без урахування поділу класів на групи)	25

**Навчальний план початкової школи
Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської
сільської ради Великобілозерського району Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3
на 2021/2022 навчальний рік**

Мова навчання: українська

Наказ МОН України: № 1273 від 08.10.2019

Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.

	Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 3 класах
1.	Інваріантний складник		
	Мовно-літературна	Українська мова та література (Українська мова та літературне читання)	7
		Англійська мова	3
	Математична	Математика	5
	Природнича	Я досліджую світ (інтегрований курс)	3
	Здоров'язбережувальна		
	Технологічна	Дизайн і технології	1
	Інформатична	Інформатика	1
	Мистецька	Мистецтво	2
	Фізкультурна	Фізична культура	3
	Разом:		25
2.	Варіативний складник		
	Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей: Зарубіжна література		1
	Загальна кількість навчальних годин		26/910
	Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження на учня		23/805
3.	Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26/910

**Навчальний план початкової школи
Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської
сільської ради Великобілозерського району Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3
на 2021/2022 навчальний рік**

Мова навчання: українська

Наказ МОН України: № 1273 від 08.10.2019

Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О.Я.

	Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у 4 класі
1.	Інваріантний складник		
	Мовно-літературна	Українська мова та література (Українська мова та літературне читання)	7
		Французька мова	3
	Математична	Математика	5
	Природнича	Я досліджую світ (інтегрований курс)	3
	Здоров'язбережувальна		
	Технологічна	Дизайн і технології	1
	Інформатична	Інформатика	1
	Мистецька	Мистецтво	2
	Фізкультурна	Фізична культура	3
	Разом:		25
2.	Варіативний складник		
	Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей: Російська мова		1
	Загальна кількість навчальних годин		26/910
	Гранично допустиме тижневе / річне навчальне навантаження на учня		23/805
3.	Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26/910

Програмою визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання, коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, передбачених стандартами початкової освіти. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми використовуються **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

4.2. Освітня програма базової середньої освіти

Освітня програма загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою.

Освітня програма окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, визначає: загальний обсяг навчального навантаження, очікувані результати навчання учнів, рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти, вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік:

- для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік,
- для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік,
- для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік,
- для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслює навчальний план закладу, який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні.

На реалізацію мети діяльності філії Великобілозерського НВК№1 ЗОШ№3 при складанні навчального плану використано таблиці до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, які у повному обсязі включають інваріантну частину, сформовану на державному рівні, та варіативну частину, у якій

передбачені предмети та курси за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття відповідно освітніх потреб учнів.

Класи	№ наказу	№ таблиці до наказу, назва
5-7	від 20.04.2018 №405 Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня	Таблиця 10 Навчальний план закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання і вивченням двох іноземних мов
8-9	від 20.04.2018 №405 Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня	Таблиця 12 Навчальний план закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання і вивченням мови корінного народу, національної меншини

Інваріантна складова навчальних планів в 5-9 класах забезпечує реалізацію змісту шкільної освіти на рівні Державного стандарту базової загальної середньої освіти.

Для розвитку творчих здібностей учнів, кращого засвоєння ними програмного матеріалу введені години індивідуальних та групових занять: з історії – 0,5 год. у 6 кл., 1 год. у 7 класі, 1 год у 8 класі; з української мови - 1 год. у 8 кл.; з математики – 1 год 5 кл. Підсилення предметів інваріантної складової: математика – 5 клас 1 год, українська мова – 8 клас 1 год.

Вибір предметів варіативної частини навчального плану зумовлений врахуванням реального стану матеріально-технічного, методичного, кадрового забезпечення освітнього процесу в закладі та освітніх інтересів учнів.

Факультативний курс «Психологія спілкування» для учнів 5 кл. (1 год.). Мета курсу: розвиток в учнів 5 класів комунікативної компетентності, навичок ефективної взаємодії у групі, що у свою чергу полегшить їх адаптацію до нових умов навчання.

Курс за вибором «Фінансово-грамотний споживач» для 6 класу (1 год.) Метою курсу є підвищення рівня фінансової компетентності учнів 6 класу, формування навичок раціональної споживчої поведінки, розвиток раціонального економічного мислення.

Курсу за вибором «Фінансова культура» для 7 класу (1 год.). Метою курсу є формування в учнів знань основ фінансової грамотності і підвищення їхнього рівня фінансової культури.

Курс за вибором «Юний географ-краєзнавець» у 6 класу 1 год.. Метою курсу «Юний географ-краєзнавець» є формування географічного бачення сучасного світу на ґрунті полікультурної та самоосвітньої компетенцій, формування в учнів цілісного світогляду про Землю з її неперервними різноманітними географічними процесами, розширення кругозору природничих та історичних дисциплін наук в цілому (географії, фізики, хімії, біології, історії, етнографії), виховання свідомого громадянина, патріота своєї держави.

Курс за вибором «Основи самовизначення особистості» у 9 класі – 1 год. Метою курсу є формування в учнів готовності до соціального і професійного самовизначення, спираючись на розвиток творчого мислення.

Курс за вибором «Українознавство» у 5 кл (0,5 год) 6-9 кл. (1 год). Метою курсу «Українознавство» є надати учневі/учениці-слухачеві/слухачці комплекс знань про Україну, українців, українську культуру як окремий світ із власним життєтворчим потенціалом, що розгортається у спільнотному та державотворчому досвіді, яким показано тяглі приклади української історичної єдності.

Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення тощо.

Навчальний план
Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської
сільської ради Великобілозерського району Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3
на 2021/2022 навчальний рік

Мова навчання: українська

Наказ МОНУ та таблиці до нього: № 405 від 20.04.2018р (Таблиця 10 до Типової освітньої програми)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у 5 класі
Інваріантна складова		
Мови і літератури	Українська мова	3,5
	Українська література	2
	Французька мова	3
	Англійська мова	2
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1
	Всесвітня історія	-
	Основи правознавства	-
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
	Мистецтво	-
Математика	Математика	4+1
	Алгебра	-
	Геометрія	-
Природознавство	Природознавство	2
	Біологія	-
	Географія	-
	Фізика	-
	Хімія	-
Технології	Трудове навчання	2
	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура**	3
Разом		25,5+3
Варіативна складова		
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	Факультатив «Психологія спілкування»	1
	Курс за вибором «Українознавство» («Я і Україна»)	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		28

Всього (без урахування поділу класів на групи)	28+3
---	------

Навчальний план
Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської
сільської ради Великобілозерського району Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3
на 2021/2022 навчальний рік

Мова навчання: українська

Наказ МОНУ та таблиці до нього: № 405 від 20.04.2018р (Таблиця 10 до Типової освітньої програми)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у 6 класі
Інваріантна складова		
Мови і літератури	Українська мова	3,5
	Українська література	2
	Французька мова	2
	Англійська мова	2
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	-
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
	Мистецтво	-
Математика	Математика	4
	Алгебра	-
	Геометрія	-
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія /Природознавство	2
	Географія	2
	Фізика	-
	Хімія	-
Технології	Трудове навчання	2
	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура**	3
Разом		27,5+3
Варіативна складова		
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	Курс за вибором «Фінансово-грамотний споживач»	1
	Курс за вибором «Юний географ – краєзнавець»	1
	Курс за вибором «Українознавство» (Український світ)	1
	Історія України (додаткова година)	0,5
Гранично допустиме навчальне навантаження		31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		31+3

Навчальний план
Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської
сільської ради Великобілозерського району Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3
на 2021/2022 навчальний рік

Мова викладання : українська

Наказ МОН України від 20.04.2018 №405 Таблиця 10 до Типової освітньої програми,
 наказ МОН від

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у 7 класі
Інваріантна складова		
Мови і літератури	Українська мова	2,5
	Українська література	2
	Французька мова	2
	Англійська мова	2
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	-
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
	Мистецтво	-
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	1,5
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура**	3
Разом		29+3
Варіативна складова		
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	Курс за вибором «Фінансова культура»	1
	Курс за вибором «Українознавство» («Українське культуротворення»)	1
	Історія України (додаткова година)	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		32+3

Навчальний план
Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської
сільської ради Великобілозерського району Запорізької області
Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3
на 2021/2022 навчальний рік

Мова викладання: українська

Наказ МОН України від 20.04.2018 №405 Таблиця 12 до Типової освітньої програми

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у 8 класі
Інваріантна складова		
Мови і літератури	Українська мова	2 +1
	Українська література	2
	Французька мова	2
	Російська мова	2
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	-
Мистецтво*	Музичне мистецтво	-
	Образотворче мистецтво	-
	Мистецтво	1
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	2
	Географія	2
	Фізика	2
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура**	3
Разом		29,5+3+1
Варіативна складова		
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	Курс за вибором «Українознавство» («Українська спільнота»)	1
	Факультативний курс «Мандруючи до зрілості»	0,5
	Історія України (додаткова година)	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3

Навчальний план

Філії Великобілозерського НВК №1(школа-дитячий садок) Великобілозерської сільської ради Великобілозерського району Запорізької області Великобілозерська загальноосвітня школа І-ІІ ступенів №3 на 2021/2022 навчальний рік

Мова навчання: українська

Наказ МОН України та таблиці до нього: № 405 від 20.04.2018р (Таблиця 12 до Типової освітньої програми)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у 9 класі
Інваріантна складова		
Мови і літератури	Українська мова	2
	Українська література	2
	Французька мова	2
	Російська мова	2
	Зарубіжна література	2
Суспільствознавство	Історія України	1,5
	Всесвітня історія	1
	Основи правознавства	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	-
	Образотворче мистецтво	-
	Мистецтво	1
Математика	Математика	-
	Алгебра	2
	Геометрія	2
Природознавство	Природознавство	-
	Біологія	2
	Географія	1,5
	Фізика	3
	Хімія	2
Технології	Трудове навчання	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1
	Фізична культура**	3
Разом		31+3
Варіативна складова		
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	Курс за вибором «Основи самовизначення особистості»	1
	Курс за вибором «Українознавство» (Українське державотворення)	1
Гранично допустиме навчальне навантаження		33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33+3

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами</p>

		<p>навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>

7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p>

		<p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ошадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за *наскрізними лініями* реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство

- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Передбачені результати базової середньої освіти

Освітня програма філії Великобілозерського НВК№1 ЗОШ№3 базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми закладу базової середньої освіти забезпечує формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, як-от: здатність спілкуватися державною та іноземними мовами, математичної грамотності й обізнаності у галузі природничих наук, техніки і технологій, готовності використовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй діяльності, уміння вчитися впродовж життя, здатності до соціальної комунікації й активності, життя в громадянському суспільстві, володіння навичками підприємницької діяльності, загальнокультурної й екологічної грамотності та готовності до здорового способу життя та інших компетентностей передбачених стандартом освіти.

Розділ 5 Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами

На виконання Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 15.08.2011 №872 (зі змінами, внесеними Постановою КМУ від 09.08.2017 № 588), листа Міністерства освіти і науки України «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 18.05.2012 року № 1/9 – 384, «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя» від 25.09.2012 року № 1/9-675, витягів з протоколів засідання психолого-медико-педагогічної консультації, заяв батьків та з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання їх соціалізацію та інтеграцію в суспільстві в закладі створені 4 класи з інклюзивним навчанням де навчаються 4 учні з особливими освітніми потребами. Для організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі створені умови для:

- забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень закладу дітей з ООП;
- забезпечення необхідними навчально-методичними і наочно-дидактичними посібниками та індивідуальними технічними засобами навчання;
- облаштування кабінету психологічного розвантаження.

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітньому навчальному закладі на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей.

Освітній процес у класах з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

Для учнів 3 класу (з інклюзивним навчанням) навчальний план складено у відповідності до Державного стандарту початкової освіти (постанова КМУ від 21.02.2018 № 87) та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи), розробленої під керівництвом О.Я. Савченко та затвердженою наказом МОН України від № 1273 від 08.10.2019

Для учнів 5 класу (з інклюзивним навчанням) - відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою (таблиця 10).

Для учнів 6 класу (з інклюзивним навчанням) - відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою (таблиця 10).

Для учнів 9 класу (з інклюзивним навчанням) - відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою (таблиця 12)

Команда супроводу розробляє комплексну програму розвитку для кожної дитини з особливими освітніми потребами, що допомагає педагогічному колективу пристосувати середовище до потреб дитини. Індивідуальна програма розвитку розробляється командою супроводу (заступник директора з навчально-виховної роботи, вчителі, асистент вчителя, психолог та інші) із обов'язковим залученням батьків, з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання дитини з особливими освітніми потребами. Вона містить загальну інформацію про учня, систему додаткових послуг, види необхідної адаптації та модифікації навчальних матеріалів, індивідуальну навчальну програму та за потреби індивідуальний навчальний план. Оформлення та ведення відповідної документації покладається на асистента вчителя.

Протягом всього навчального року здійснюється психолого-педагогічний, методичний супровід дітей з особливими освітніми потребами працівниками психологічної служби (практичним психологом, соціальними педагогами) закладу та педагогічними працівниками. Практичний психолог школи надає систематичну консультативну допомогу педагогічним працівникам, які викладають в інклюзивних класах, у створенні сприятливих умов адаптації, психологічно комфортного перебування в учнівських колективах учнів з особливими освітніми потребами, вивчає стан адаптації. Розклад уроків для дітей з особливими освітніми потребами складається з урахуванням індивідуальних особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог. Особливістю навчально-виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами є його корекційна спрямованість. В індивідуальному навчальному плані передбачається від трьох до восьми годин на тиждень для проведення корекційно-розвиткових занять з урахуванням висновку психолого-медико-педагогічної консультації та типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, а саме: корекція розвитку; розвиток мовлення; лікувальна фізкультура (ритміка) ; соціально-побутове орієнтування; розвиток слухового сприйняття та формування вимови та інші. Такі години не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого навчального навантаження дітей з особливими освітніми потребами. Корекційно-розвиткові заняття проводяться відповідними фахівцями зазначеними у висновку КУ «Інклюзивно-ресурсного центру».

Особистісно орієнтоване спрямування навчально-виховного процесу забезпечує асистент вчителя, який бере участь у розробленні та виконанні індивідуальних навчальних планів та програм, адаптує навчальні матеріали з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами. Оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою. Учні з ООП залучаються до позакласних і позашкільних заходів з урахуванням її інтересів, побажань, індивідуальних особливостей та стану їх здоров'я. .

Порядок організації здобуття загальної середньої освіти за індивідуальною формою регламентується Положенням про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженими Міністерством освіти і науки України від 12.01.2016 року №8 (у редакції наказу МОН України від 10.07.2019 № 955) зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 02.08.2019 за №852/33823.

Розділ 6 Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Школа потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Для підготовки до заліків та іспитів проводяться оглядові консультації, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями. Тому створенні вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІКкомпетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

Розділ 7 Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом моніторингу якості проведення навчальних занять, моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей); проведення контрольних випробувань учнів; участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проектів та участі в роботі МАН; аналізу результатів участі учнів у ДПА..

Розділ 8 Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Реалізація змісту освіти у школі та досягнення прогнозованого результату її роботи забезпечується програмно-методичним матеріалом, що відповідає Переліку навчальних програм: - для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня (накази МОН України від 08.10.2019 №1272, №1273, від 20.04.2018 №407);

- для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (накази МОН України від 07.06.2017 №804, від 21.02.2019 №236, від 23.10.2017 №1407)

Розділ 9 Структура навчального року

Відповідно до статті 15 (розділ XII) Закону України «Про освіту» структура навчального року, тривалість навчального тижня, інші форми організації освітнього процесу встановлюються загальноосвітнім навчальним закладом середньої освіти у межах часу передбаченого програмою.

2021/2022 навчальний рік розпочинається 01.вересня 2020 року та закінчується не пізніше 1 липня 2022 року. Орієнтовна структура навчального-року: I семестр – з 01.09.2021 р. по 23.12.2021 р.; II семестр – з 10.01.2022 року по 08.06.2022р.

Впродовж навчального року проводяться канікули: осінні канікули- з 25.10.2021 по 31.10.2021; зимові канікули- з 24.12.2021 по 09.01.2022; весняні канікули – 28.03.2022 по 03.04.2022.

Орієнтовна дата проведення свята « Останній дзвоник» - 08 червня 2022 року.

Дата вручення документів про освіту буде визначена додатково (залежно від термінів проведення ДПА).

Перелік предметів державної підсумкової атестації визначається Міністерством освіти і науки України. Терміни їх проведення визначаються навчальним закладом.

Орієнтовні терміни проведення ДПА для 4 класу – остання декада травня 2022 року; для 9 класу – календарний тиждень після закінчення навчального року.

Рішення про доцільність проведення навчальної практики та навчальних екскурсій приймає педагогічна рада школи

Школа працює в режимі п'ятиденки з двома вихідними – субота, неділя. Навчальні заняття проводяться в одну зміну з 8³⁰ до 15⁰⁵ і регламентуються розкладом уроків, затвердженим директором школи. Упродовж навчального дня проводяться дві великі перерви по 20 хвилин: з 11⁰⁵ до 11²⁵; з 12¹⁰ до 12³⁰. Тривалість уроку в 2-4 класах встановлюється 40 хвилин, в 1 класах - 35 хвилин, в 5-9 – 45 хвилин. Тривалість перерв під час яких учні харчуються – 20 хвилин. Заклад працює в одну зміну .